

Kvalitetsvurdering af M/S Museet for Søfart

2016

Indhold

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering.....	3
Fakta om M/S Museet for Søfart	4
Kvalitetsvurderingens fokusområder	5
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse	5
Ressourcegrundlag	8
Forskning	11
Formidling og brugere.....	13
Samlingsvaretagelse	16
Museets fremtid.....	19
Baggrund	20
1. Kvalitetsvurderingsforløbet på M/S Museet for Søfart	20
2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger	21

Slots- og Kulturstyrelsens samlede vurdering

Det er Slots- og Kulturstyrelsens (herefter SLKS) samlede vurdering, at M/S Museet for Søfarts opgavevaretagelse er meget tilfredsstillende.

Museets ledelse arbejder systematisk og strategisk med udviklingen af museets arbejdsgrundlag og på løsningen af sine opgaver, og sætter mål og retning for den fortsatte udvikling af museet. Museet kan dog med fordel præcisere nogle passager i strategien for den samlede virksomhed for perioden 2016-20.

Museet er beliggende i et prisbelønnet museumskompleks opført til museets formål. Med en placering omkring den gamle dok i Helsingør har museet opnået en vellykket forbindelse til det maritime miljø i Kulturhavnen og en eksponering for de talrige turister, der besøger byen.

Museet driver en differentieret formidling af ansvarsområdet af høj faglig og æstetisk kvalitet. Formidlingen har et nyt strategisk afsæt, men er baseret på museets forskning og indsamling i over 100 år. Museet formidler søfartshistorie i moderne brugerinddragende udstillinger, ved omvisninger, undervisning, arrangementer, publikationer og en lang række digitale tilbud.

Museet har tradition for at forske og publicere i eget årsskrift. En del af museets publikationer lever formentlig op til kriterierne for forskning efter det almene forskningsbegreb. Derfor er det et problem, at publikationerne ikke er fagfællebedømte og dermed – formelt set – ikke kan anerkendes som forskning. Museet har taget initiativ til at få fagfællebedømt sin forskning.

M/S Museets for Søfart er et gammelt museum med brede samlinger, der reflekterer forskellige tiders prioriteringer. Museets aktuelle indsamling, der finder sted inden for ansvarsområdets rammer, er relevant og på et passende niveau.

Museet har en stor samling, der befinder sig i udstillinger og på magasiner. Museet har visse udfordringer med lys og et u hensigtsmæssigt klima, men samlet set er såvel opbevaringsforholdene som samlingens tilstand tilfredsstillende. Der er dog fortsat et potentiale for forbedringer.

Efter museumsloven skal museet registrere sine genstande og indberette oplysningerne til det centrale kulturarvsregister, Musernes Samlinger. Museet har registreret sin samling, men har haft et stort efterslæb på indberetningerne. Aktuelt har museet en frist for afvikling af efterslæbet den 31.12.2016. Museet har oplyst, at det følger sin godkendte plan for indberetningerne.

Fakta om M/S Museet for Søfart

M/S Museet for Søfart et statsanerkendt, kulturhistorisk museum, der belyser Danmarks civile søfart fra middelalderen til nutiden i et nationalt og internationalt perspektiv.

Museet er en selvejende institution.

Staten er museets offentlige hovedtilskudsyder og tilsynsførende myndighed.

Museet blev oprettet og etableret på Kronborg i 1915 under navnet Handels- og Søfartsmuseet.

I 2011 ændrede museet vedtægter med henblik på at fokusere på søfartshistorien. Ved samme lejlighed ændrede museet navn til M/S Museet for Søfart.

I 2013 etablerede museets sig i et nyt museumskompleks omkring dokken fra det tidligere Helsingør Skibsværft.

Nøgletal for museet i 2015

- Museets samlede omsætning (indtægter) var på 28,1 mio. kr.
- Museet rådede over 32 årsværk, heraf 8 videnskabelige årsværk.
- Museet havde 135.000 besøgende på museet

Kvalitetsvurderingens fokusområder

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

a. Arbejdsgrundlag

M/S Museet for Søfart er statsanerkendt efter museumsloven og modtager årlig driftstilskud. Museet skal derfor til stadighed leve op til betingelserne for sin statsanerkendelse, herunder til krav om forskning, formidling, indsamling, registrering og bevaring i ansvarsområdet.

Formål og ansvarsområde

Museets formål og ansvarsområde fremgår af vedtægterne. Formålet er at bidrage til bevaringen af den del af Danmarks kulturarv, der omfatter civil søfart samt medvirke til udbredelsen af viden om samtidens søfart og perspektiver for fremtidens søfart. Det er museets ansvar at belyse tilstande og forandringer med udgangspunkt i dansk søfartshistorie fra middelalderen til nutiden i såvel nationalt som internationalt perspektiv.

Museets aktuelle vedtægter, herunder formål og ansvarsområde, blev godkendt af Kulturstyrelsen i 2011. Formålet er i overensstemmelse med museumsloven og ansvarsområdet er relevant, veldefineret og klart afgrænset i forhold til beslægtede museers ansvarsområder. Vedtægterne er dog ikke ført ajour med den gældende museumslov fra 2013

Mission og vision

Museet har formuleret en mission for sin virksomhed: ”Vi viser, at søfart udvider horisonter - geografiske, økonomiske, kulturelle og mentale. Vi udbreder viden om søfart og bidrager til bevaringen af dansk kulturarv”. Visionen formulerer museet således: ”M/S Museet for Søfart skal være et sted for dem, der ikke interesserer sig for søfart - endnu”.

Værdier

Museet har formuleret tre sentenser om sine værdier: ”Vi sætter mennesket i centrum - menneskene i historien og brugerne i dag. Vi driver og udvikler museet i dialog med brugerne og inddrager deres erfaring, viden og fortællinger. Vi er et museum hvor alle mennesker i alle aldre og af alle nationaliteter føler sig velkomne og værdsat”

Det fremgår generelt af museets mission, vision og værdier, at museet har fokus på formidling og mennesker, og at man gerne vil forskyde det hidtidige faglige fokus på skibe og søfart i retning mod museumsbrugere og søfolk.

Museets vision er at være et sted for dem, der ikke interesserer sig for søfart – endnu. Samtidig fremgår det af værdierne, at museet udvikler sig ved at inddrage brugernes viden, erfaring og fortællinger i museets forskning og formidling. SLKS formoder, at betydningen er, at museet gerne vil række ud, inddrage og åbne museet også for nye brugere.

Strategi og handleplaner

Museet har en strategi for den samlede virksomhed 2016-20, der udspringer af mission, vision og værdigrundlag. Strategien definerer indsatsområder for museets arbejde med opgaverne efter museumsloven samt for områderne personale, økonomi, bygningsdrift, kommunikation og salg.

Museet har for nyligt konkretiseret strategien i handleplaner for de enkelte indsatsområder med mål, milepæle og indikatorer for målopfyldelsen, men handleplanerne er så nye, at det stadig udestår at vurdere effekten af dem.

b. Organisation

Museet arbejder systematisk med udviklingen af sin organisation, der aktuelt består af et repræsentantskab, en bestyrelse, en direktion og tre faglige enheder.

Repræsentantskabet er sammensat af 16 repræsentanter fra 18 udpegende organisationer. Helsingør Kommune og museets venneforening indgår i repræsentantskabet. De øvrige medlemmer repræsenterer et bredt udsnit af danske søfartsorganisationer.

Bestyrelsen består af 6 medlemmer udpeget af repræsentantskabet samt én valgt medarbejderrepræsentant. I den nuværende bestyrelse er der fem mænd og to kvinder. Gennemsnitsalderen er 59 år. Direktøren varetager den daglige ledelse af museet.

De tre faglige enheder er: Administration, Samling & Udstillinger (herunder forskning, bevaring, registrering) samt Butik & Cafe. Formidlingen er organiseret som en tværgående enhed. Enhedsstrukturen reflekterer strategiens fokus på formidling og nye brugere.

Dronningen er museets protektor.

c. Ledelse

Museet lever op til museumslovens (2013) bestemmelser om ledelsen i statsanerkendte museer, og lever op til kravene i driftstilskudsloven (2010) om samme forhold. I forhold til anbefalingerne i Kulturministeriets publikation "God ledelse i selvejende kulturinstitutioner" (2011), har bestyrelsen relevante kompetencer for museets drift og udvikling.

Det fremgår af vedtægterne og af forretningsordenen for museets bestyrelse, at det tilstræbes, at bestyrelsen rummer kompetencer bl.a. inden for ledelse, museumsdrift, økonomi, jura og forskning.

Bestyrelsen drøfter regelmæssigt Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse i selvejende kulturinstitutioner. Bestyrelsen evaluerer hvert år sit arbejde, herunder evaluerer samarbejdet mellem bestyrelsen og direktionen.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museets systematisk og strategisk arbejder med udviklingen af sit arbejdsgrundlag og sætter mål og retning for den fortsatte udvikling af museet

Det er tilfredsstillende:

- at museets formål og ansvarsområde er veldefineret og klart afgrænset i forhold til beslægtede museers ansvarsområder
- at museet har formuleret et strategisk grundlag for virksomheden i form af en mission og vision
- at museet har udarbejdet en samlet strategi for sin virksomhed, der udspringer af mission og vision
- at strategiens indsatsområder – med enkelte undtagelser – er relevante
- at museet arbejder systematisk med udviklingen af organisationen, og har etableret en organisationsstruktur, der reflekterer strategien

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets mission og vision ikke forholder sig til forskning, indsamling og registrering
- at museets vision om at være et sted for dem, der ikke interesserer sig for søfart – endnu, vanskeligt kan forenes med værdien om: at museet udvikler sig ved at inddrage brugernes erfaring, viden og fortællinger. (Museet vil justere formuleringen af værdier)
- at strategien ikke forholder sig til, hvordan museet tilvejebringer de nødvendige ressourcer til realiseringen af strategien

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet tager initiativ til at føre vedtægterne ajour med den gældende museumslov
- at museet tilstræber en mere ligelig fordeling mellem kønnene i bestyrelsen jf. principperne i ligestillingsloven
- at museets mission og vision reflekterer alle fem opgavesøjler efter museumsloven
- at vision og mission reflekterer museets ansvar for både den materielle og den immaterielle kulturarv
- at museet overvejer at ændre formuleringen af visionen, der i offentligheden, og særligt blandt søfartsinteresserede, kan give anledning til misforståelser.
- at strategien også forholder sig til, hvordan museet skaffer de nødvendige ressourcer til realiseringen.

Ressourcegrundlag

a. Økonomi

I 2015 var museets samlede indtægter på 28,1 mio. kr. Indtægterne fordelte sig således:

- Driftstilskud fra Kulturministeriet: 7,4 mio. kr.
  - Driftstilskud fra Helsingør Kommune: 1,0 mio. kr.
  - Ikke offentlige tilskud 8,6 mio. kr.
  - Egen indtjening 11,1 mio. kr.
-
- Årets (2015) resultat: 0,3 mio.kr.
  - Egenkapital (2015): 7,8 mio. kr.

Museet havde i 2015 en stor egen indtægt set i forhold til sammenlignelige museer. Det ikke offentlige tilskud på 8,6 mio. kr. kom hovedsageligt fra maritime fonde.

Statstilskuddet er stabilt, og museet har indgået en samarbejdsaftale med Helsingør Kommune for 2015 og 2016, der fastlægger det årlige kommunale driftstilskud til museet. Museet forventer aftalen forlænget.

b. Medarbejdere

Museet har medarbejdere, der modsvarer ansvarsområdet. I 2015 rådede museet over 28 fastansatte årsværk heraf otte videnskabelige. Én medarbejder havde erhvervet ph.d.-graden. Museet rådede desuden over to tidsbegrænsede årsværk samt to årsværk, der blev udført af museets mange frivillige.

c. Bygninger

M/S Museet for Søfart er indrettet i et stort bygningskompleks tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group, der er opført til museets formål i 2013. Med en placering omkring den gamle dok i Helsingør har museet både opnået en fysisk forbindelse til det maritime miljø i Kulturhavn Helsingør og eksponering for de talrige turister, der af mange årsager besøger Helsingør.

Museet ejer ikke selv bygningerne, men bor til leje. Grunden er lejet af Helsingør Kommune for 99 år for et symbolsk beløb. Det nye museumskompleks er ejet af Maritim Byg ApS, der er et datterselskab af Maritim Museums Fond. Fristen for opsigelse er 10 år. For lejer et år. Museet betaler en årlig husleje på ca. 5 mio. kr. til ejer. Et eventuelt overskud bliver opsamlet i Maritim Museums Fond, der kan yde støtte til Museet for Søfart.

Foruden det nye bygningskompleks råder museet over en ældre bygning i yderkanten af Helsingør, der bruges til magasin. Bygningen, der oprindeligt er opført til andet formål, ejes af Helsingør Kommune.

Alle udgifter til bygningsdrift og vedligeholdelse (3,5 mio. kr. i 2015), påhviler museet. Der forefindes en langsigtet, prioriteret og finansieret plan for bygningsvedligeholdelsen.

De årlige udgifter til bygningsdrift, husleje og forbrug udgør ca. 30 % af museets samlede, årlige udgifter. Det almindelige på museumsområdet er 10-15 %. SLKS er opmærksom på, at et eventuelt overskud hos bygningsejer, Maritim Byg ApS, kan tilfalde museet - og aktuelt gør det - men konstruktionen har dermed indbygget et moment af usikkerhed, der ikke er til gavn for museets stabilitet og planlægning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at det lykkedes museet at tilvejebringe de økonomiske ressourcer, der var nødvendige for at realisere visionen om et fornyet søfartsmuseum i Danmark
- at bygningskomplekset såvel som placeringen udgør en velegnet ramme om museets virksomhed
- at museet har stor opbakning fra søfartserhvervene, økonomisk og ledelsesmæssigt
- at museet har en stor egen indtjening, der udgør ca. 40 % af omsætningen

Det er tilfredsstillende:

- at museet har stabil opbakning fra staten og et driftstilskud fra hjemstedskommunen, der har været stigende
- at museets medarbejderstab er tilstrækkelig og har de nødvendige kompetencer til at løfte museets opgaver
- at over 30 % af museets fastansatte medarbejdere har en relevant faglig uddannelse i forhold til museumsvirksomheden i ansvarsområdet
- at museet kan tiltrække og engagere mange frivillige
- at museet har udarbejdet en langsigtet plan for den samlede bygningsvedligeholdelse

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets udgifter til bygningsdrift og husleje lægger beslag på en påfaldende stor andel af museets indtægter
- at museets driftsøkonomi er forholdsvis usikker og afhængig af årlige fondsdonationer

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet fortsat arbejder for at styrke og stabilisere det økonomiske driftsgrundlag for virksomheden
- at museet fortsat prioriterer fastansættelse af videnskabelige medarbejdere, der kan bidrage til at fastholdelse af viden i institutionen og til kvalificering og udvikling af museets samlede opgavevaretagelse
- at museet undersøger, om de mange frivillige kan yde et større bidrag til museets drift

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Museets forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde.

Til brug for kvalitetsvurderingen har museet indsendt en oversigt over sine forskningspublikationer 2013-2016. Listen omfatter over 30 titler på artikler og monografier, som museet oplyser at have andel i. Det fremgår af publikationslisten:

- at museet forsker i sit ansvarsområde
- at museet publicerer med høj frekvens
- at museet samarbejder med andre museer og med universiteter om sin forskning
- at museet overvejende publicerer i sin egen skriftserie
- at museet også publicerer internationalt
- at nogle artikler m.v. endnu ikke er publiceret
- at museets forskningspublikationer ikke er fagfællebedømte

Museets publikationer er ikke fagfællebedømte, og kan dermed – formelt set – ikke anerkendes som forskning i henhold til det almene forskningsbegreb.

Museet har en forskningsstrategi som led i museets samlede strategi for 2016-2020. Forskningsstrategien er konkretiseret i en handleplan, der fastsætter mål og de ønskede resultater af indsatsen. Det fremgår, at museet de kommende år især vil forske i immateriel kulturarv herunder i sex, køn, mytologi og i formidling.

M/S Museet for Søfart indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner – nationalt og internationalt – om sin forskning.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en forskningsstrategi som led i museets samlede strategi for 2016-20
- at museet forsker i sit ansvarsområde og publicerer med høj frekvens
- at museet samarbejder med relevante partnere om sin forskning
- at museet også publicerer internationalt
- at museet har taget initiativ til at få sin skriftserie optaget på den bibliometriske forskningsindikator's autoritetsliste

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskning ikke er fagfællebedømt
- at museet overvejende publicerer i sin egen skriftserie, der ikke hidtil har været fagfællebedømt
- at forskningsstrategien ikke forholder sig til ressourceallokeringen til formålet

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet forskningsstrategi, med udspring i museets vedtægtsbestemte formål og ansvarsområde, formulerer konkrete mål for forskningsproduktionen, og forholder sig til den nødvendige ressourceallokering.
- at museet forsker i såvel materiel som immateriel kulturarv, fordi søfartens materielle/teknologiske kulturarv fortsat er en del af museets ansvarsområde.
- at museets forskningspublikationer fremadrettet bliver fagfællebedømt
- at museet fortsat har medarbejdere med dokumenterede forskerkompetencer
- at museet løbende evaluerer udbyttet af sin forskningsindsats

Formidling og brugere

a. Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

M/S Museet for Søfart driver en differentieret formidling af ansvarsområdet af høj faglig og æstetisk kvalitet. Formidlingen er baseret på museets forskning og indsamling i 100 år, der nu understøttes af et velegnet museumskompleks med prisbelønnet arkitektur i et attraktivt maritimt kulturmiljø. Her formidler museet søfartshistorie i moderne brugerinddragende udstillinger, ved guidede omvisninger, arrangementer, publikationer, undervisning og en række digitale tilbud på hjemmesiden, på apps og på sociale medier. Formidlingen er suppleret af en museumsbutik med et relevant og attraktivt udvalg og af en café.

Museet driver en skoletjeneste med undervisningstilbud til forskellige klassetrin koordineret med læreplaner i undervisningssektoren. Der foreligger skriftlige aftaler om skoleundervisningen med Helsingør Kommune. Museet har desuden undervisningstilbud til de små børn i førskolealderen. Museet gennemførte i 2015 undervisningsforløb for 140 grundskoleklasser og ca. 25 andre undervisningshold. Undervisningen varetages af fire formidlingsmedarbejdere med relevante uddannelser. Undervisningen evalueres systematisk.

Museets hjemmeside har oplysninger om udstillinger og undervisningstilbud foruden praktiske oplysninger til brugerne om åbningstider, priser, faciliteter, arrangementer m.v. På hjemmesiden findes også oplysninger om museets vedtægter, mission/vision og strategi foruden om ledelsen, organisationen og personalet. Museets årsberetninger er ligeledes tilgængelige, men ikke de tilhørende årsregnskaber.

Museet har en formidlingsstrategi som led i museets samlede strategi for 2016-2020. Formidlingsstrategien har en klar forbindelse til museets forskning og er konkretiseret i en række handleplaner for udstillinger, undervisning og arrangementer, der fastsætter mål og de ønskede resultater af indsatsen.

b. Brugere

Det fornyede M/S Museet for Søfart åbnede for offentlighed medio 2013. Det første hele kalenderår, der findes besøgstal for, er derfor 2014. I 2014 havde museet 155.000 besøgende brugere. I 2015 var besøgstallet 135.000. I 2016 forventer museet ca. 110.000 besøgende. Museet forklarer det faldende besøgstal med, at museet ikke længere har nyhedens interesse.

Besøgstallet i museets gamle domicil på Kronborg var ca. 50.000 besøgende om året. Det aktuelle besøgstal er dermed over dobbelt så stort, som det var på Kronborg. SLKS er enig i, at der må forventes færre besøgende, når nyhedens interesse er forbi.

Antallet af unikke brugere af hjemmesiden i 2015 var på 120.000. SLKS konstaterer, at det er et forholdsvis lavt tal i forhold til sammenlignelige museer. Teknisk Museum i Helsingør havde samme år 253.000 unikke brugere af sin hjemmeside.

Museet deltager i Den Nationale Brugerundersøgelse. Det fremgår af undersøgelsen for 2014 at brugerne, samlet set, vurderede museumsoplevelsen bedre end det gennemsnitlige niveau på danske museer. Udstillingernes præsentation, muligheden for at deltage aktivt samt variationen i formidlingen blev vurderet markant bedre end gennemsnitsniveauet. Omvendt vurderede brugerne informationen i billetsalget samt service og betjening noget lavere end gennemsnitsniveauet.

Hvad angår sammensætningen af brugerne viste undersøgelsen en høj andel af museumsbrugere med bopæl i Danmark (84 % mod gennemsnittet 74 %) og en ret lille del af brugere fra hjemkommunen (11 % mod gennemsnittet på 20 %). Betydeligt færre end almindeligt besøgte museet fra en ferieadresse (19 % mod gennemsnittet 40 %). Blandt de udenlandske besøgende var svenskere den største gruppe (41 %). Brugere var ældre end sædvanligt på museerne (62 % var over 50 år mod gennemsnittet på 51 %), og der var en markant større andel mænd (56 % mænd mod gennemsnittet på 39 % mænd).

Brugerundersøgelsen tyder dermed på, at den typiske bruger var en ældre dansk mand på endagsudflugt fra hjemadressen.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet driver en differentieret formidling af ansvarsområdet af høj faglig og æstetisk kvalitet ved brug af varierede formidlingsformer - analoge såvel som digitale - målrettet forskellige brugergrupper
- at museet har differentierede undervisningstilbud, der er udviklet og målrettet undervisningssektoren og tilpasset læreplaner og trinmål
- at museet desuden har udviklet undervisningstilbud til de små børn i før-skole-alderen
- at museet tiltrækker nogle brugergrupper, der er underrepræsenterede på andre museer

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en formidlingsstrategi som led i museets samlede strategi for 2016-2020. at museet råder over de nødvendige medarbejdere med professionelle formidlingskompetencer m.h.p. den fortsatte kvalitative udvikling af formidlingsområdet

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at formidlingsstrategien fortsat har klar forbindelse til museets forskning i ansvarsområdet, inddrager resultaterne fra brugerundersøgelsen og forholder sig til den nødvendige ressourceallokering til formålet
- at museet tager initiativer, der sikrer, at besøgstallet ikke falder yderligere. Museet bør systematisk arbejde med brugerundersøgelser, benchmarking og synliggørelse med henblik på udvikling af besøgstallet
- at museet fortsætter sit arbejde med en professionel og kvalitativ udvikling af museets samlede formidlingsvirksomhed
- at museet både offentliggør sine årsregnskaber og ledelsesberetninger på hjemmesiden

Samlingsvaretagelse

a. Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

M/S Museets for Søfart har brede samlinger, der reflekterer forskellige tiders prioriteringer i indsamlingen. Aktuelt omfatter samlingen 46.000 inventarnumre. Tilvæksten i 2015 var på 351 inventarnumre. Museet udskilte ingen genstande i 2015, men primo 2016 udskilte museet ca. 500 ikke bevaringsværdige genstande fra samlingen.

Museet indsamler inden for sit ansvarsområde, indsamlingen er aktiv men restriktiv og med forbindelse til museets forskning. Museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse/indkomst af genstande, og begrundet sin indsamling som led i registreringen. Museet koordinerer indsamling med andre museer og indgår aktivt i relevante netværk på området.

Museet har udarbejdet en strategi for indsamling som led i museets samlede strategi for 2016-2020. Indsamlingsstrategien er konkretiseret i to fokusområder (udbygning af billedsamling og samtidsdokumentation), der fastsætter mål og de ønskede resultater af indsatsen. Det er uklart, om museets indsamling i planperioden udspringer af museets planlagte forskning.

b. Registrering

Museet er forpligtet til at registrere sin samling. Genstande (herunder præparater) og anden dokumentation skal være registreret snarest muligt efter indsamlingen. Museets registrering skal være tilgængelig for offentligheden.

Museet oplyste i 2015 til SLKS, at 96 % af museets samling var fuldt registreret, analogt eller digitalt. Samtidig oplyste museet, at 55 % af samlingen var indberettet til det centrale kulturarvsregister, der er en forpligtelse efter museumsloven. Bestemmelsen har sigte på at give offentligheden digital adgang til kulturarven, men tjener også til at styrke koordineringen af museernes faglige arbejde. Museet har fortsat et efterslæb på dataindberetningen, men museet har fået udsættelse af fristen for indberetning af efterslæbet til den 31.12.2016.

Museet følger gældende standarder og anbefalinger i sin registreringspraksis, har registratorer, der er uddannede til opgaven, og indgår i relevante faglige netværk på området.

Museet har udarbejdet en strategi for registrering som led i museets samlede strategi for 2016-2020. Registreringsstrategien er konkretiseret i to fokusområder (indberetning til centrale registre og aktivering af frivillige til opgaven).

c. Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

M/S Museet for Søfart opbevarer sin samling i udstillingerne, i lokaler i tilslutning hertil, og i en magasinbygning i udkanten af Helsingør. Til brug for kvalitetsvurderingen har museet indhentet en ekstern konserveringsfaglig bedømmelse af bevaringsforholdene for samlingen på de forskellige lokaliteter.

Det fremgår af konservators rapport, at museet – overordnet set – har tilfredsstillende opbevaringsforhold for samlingen, kontrol over klimaet og et løbende konserveringsfagligt opsyn med samlingens tilstand.

Det fremgår også af rapporten, at der visse steder er for høj luftfugtighed og temperatur. Andre steder er der for store klimaudsving eller for kraftig belysning. Problemerne er især i udstillingerne, hvor klimaet er påvirket af vejrskift og et varierende antal besøgende. Rapporten anbefaler at optimere virkningen af det eksisterende klimaanlæg eller foretage andre præventive tiltag. Hvad angår magasinerne, anbefaler rapporten øget systematisk klimakontrol, afhjælpning af nogle skadelige lysforhold og en betydelig bedre rengøringsstandard.

Museet har automatisk virkende alarmeringsanlæg, der dækker hele samlingen. Museet har det nødvendige udstyr til brandbekæmpelse og afholder årlige brandøvelser. Aktuelt har museet ikke en prioriteret værdiredningsplan.

Om samlingens bevaringstilstand har museet i 2015 indberettet til SLKS, at 45 % af samlingen er i formidlingseget tilstand, 25 % er i stabiliseret tilstand, 15 % er behandlingskrævende og 15 % er i svært skadet tilstand. Tallene indikerer, at samlingens bevaringstilstand er lidt ringere end den gennemsnitlige på kulturhistoriske museer, der er henholdsvis: 61 %, 23 %, 12 % og 4 %. SLKS konstaterer at, at samlingens bevaringstilstand ikke afviger væsentligt fra gennemsnittet.

Museet har udarbejdet en strategi for bevaring som led i museets samlede strategi for 2016-2020. Bevaringsstrategien har tre fokusområder: opdatering af pladsregistre, pladsoptimering og åbne magasiner. Dermed er der ikke tale om en egentlig strategi for bevaring.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har udarbejdet strategier og fokusområder for dele af samlingsvaretagelsen som led i museets samlede strategi for 2016-2020
- at museet koordinerer indsamling med beslægtede museer og indgår aktivt i relevante netværk på området
- at museet gennemgår samlingen og på et fagligt grundlag udskiller ikke bevaringsværdige genstande
- at museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse/indkomst af genstande, og begrundet sin indsamling som led i registreringen
- at 96 % af museets samling er fuldt registreret, analogt eller digitalt
- at museet - overordnet set - har tilfredsstillende opbevaringsforhold for samlingen
- at museet har sikret samlingen mod tyveri og skader på tilfredsstillende niveau

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets indsamlingsstrategi ikke har en klar forbindelse til museets forskning
- at museets strategi for bevaring ikke forholder sig til samlingernes tilstand og til den nødvendige forebyggende og udbedrende bevaringsindsats

Slots- og Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en indsamlingsstrategi, der tager afsæt i museets ansvarsområde. Strategien skal udmøntes i en restriktiv, men aktiv og faglig reflekteret praksis, der er knyttet til museets forskning og formidling
- at museet udarbejder en strategi for bevaring, der er konkretiseret i en bevaringsplan. Bevaringsplanen bør være prioriteret, og bør forholde sig til den forebyggende såvel som til den udbedrende bevaringsindsats. Prioriteringen bør tage udgangspunkt i genstandenes værdi for forskning og formidling. Planen bør udarbejdes i et samarbejde mellem konservator og museets samlingsinspektør
- at museet følger anbefalingerne i den konserveringsfaglige rapport om bevaringsforholdene for samlingen
- at museet udarbejder en prioriteret værdiredningsplan
- at museet prioriterer de nødvendige ressourcer til samlingsvaretagelsen, herunder til bevarings- og registreringsopgaverne

Museets fremtid

Museet primære udfordring i de kommende år bliver at konsolidere virksomheden i de aktuelle rammer og skabe mere stabile vilkår som afsæt for museets ambitioner og den fortsatte drift og kvalitative udvikling.

Museet ønsker at udvikle museet indenfor de eksisterende rammer som et selvejende, statsanerkendt museum i Helsingør, og har ikke aktuelle planer om fusion med andre museer.

BAGGRUND

1. Kvalitetsvurderingsforløbet på M/S Museet for Søfart

Kvalitetsvurderingsbesøget fandt sted d. 27. september 2016

Tilstede var:

Fra M/S Museet for Søfart:

Bestyrelsesformand Erik Østergaard

Museumsdirektør Ulla Tofte

Formidlingschef Marie Ørstedholm

Fra Helsingør Kommune:

Kulturchef Susanne Docherty

Fra Slots- og Kulturstyrelsen:

Kontorchef Ole Winther

Specialkonsulent Hans-Henrik Landert

Konsulent Søren Staun

I forbindelse med besøget blev museets udstillinger, magasiner, administrationslokaler mv. besigtiget.

2. Om Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kvalitetsvurderinger er en del af Slots- og Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Slots- og Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste tolv år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer bl.a. sig om:

- Udredningen om bevaring af kulturarven (Kulturministeriet, 2003)
- Udredning om museernes formidling (Kulturministeriet, 2006)
- Forskningsstrategi for Kulturministeriets område (Kulturministeriet, 2009)
- Internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed (Kulturministeriet, 2010)
- Den nationale brugerundersøgelse (Kulturstyrelsen, 2009-2014)
- God ledelse af selvejende kulturinstitutioner (Kulturministeriet, 2011)
- Udredning om fremtidens museumslandskab (Kulturministeriet, 2011)
- Kulturministeriets digitaliseringsstrategi 2012 – 2015 (Kulturministeriet, 2012)

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Slots- og Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Slots- og Kulturstyrelsens hjemmeside: www.slks.dk under institutioner/museer/museumsvirksomhed/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger af og anbefalinger til museets drift og fortsatte udvikling. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Slots- og Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til styrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, årsberetning, oversigt over forskningspublikationer samt museets indberetning til Slots- og Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". For det andet et kvalitetsvurderingsmøde på museet, hvor museets bestyrelse og hovedtilskudsyder, der ofte er museets hjemkommune, deltager.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Slots- og Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Slots- og Kulturstyrelsens vurderinger og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på styrelsens anbefalinger. Slots- og Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Slots- og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre skriftligt for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.